



VÄLKOMMEN TILL
Segerstads kyrka

KYRKORNA PÅ ÖLAND

Bor man på en ö måste man kunna segla. Läget i södra Östersjön har medfört omfattande kontakter med länderna i söder.

Redan under vikingatiden blev bytet av religion tydligt på Öland, bland annat då kristna gravar började dyka upp på bygravfälten. Under 1000-talet uppfördes de första kyrkorna, de byggdes i trä och stavteknik. Några enstaka stavkyrkokopplankor finns kvar. Runristade gravmonument i sten har trotsat tidens tand och finns bevarade i sex kyrkor.

Under 1100-talet uppfördes det 34 stenkyrkor på Öland. Straxt efter tillkommer det sju kapell till fiske- och handelsplatser. De tidigaste kyrkorna hade fönster och portar mot både norr och söder. I några fall var de försedda med torn i väster och hade då även port i väster. Kring samtliga kyrkor gjordes plats för de döda och bogårdsdmurar av sten skiljde den heliga platsen. Dessa kyrkogårdar är fortfarande i bruk.

Under 1200-talet och medeltiden försågs många kyrkor med profana övervåningar och nästan hälften fick torn även i öster. Kyrkorna tjänade som gudstjänstlokaler såväl som magasin och lokaler för övernattnig. Kyrkans roll i samhället under medeltiden visar hur kristendomen och det världsliga gick hand i hand.

Kommande århundraden förändrades de flesta kyrkorna endast invändigt. De försågs med valv och ibland nya kor eller portaler. Efter reformationen kom nya krav på kyrkorummet. Helst skulle församlingen kunna sitta och detta medförde platsbrist i de små medeltida kyrkorna. Tillbyggnader genom breddning gjordes i flera kyrkor men mot slutet av 1700-talet fick många tanken att bygga nytt.

Ölands kyrkor är fattiga på medeltida föremål. Många krig och framför allt danskarnas härjningar 1677 lämnade lite kvar efter brandskattningarna. Idag är endast en av södra Ölands medeltida kyrkor helt bevarad medan ytterligare tre har bevarade medeltida rum. Medeltida torn finns kvar i sju kyrkor.

Kyrkorna idag bevarar stilideal och funktion från 1700- och 1800-talens salskyrkor. Den sittande församlingen lyssnar till gudstjänsten och sjunger tillsammans. Stora fönster gör läsningen i psalmboken enklare och predikstolen sprider ordet i hela rummet.

Dagens kyrkobyggnader håller sakta på att anpassas till moderna former. Flexibilitet, deltagande och även modern teknik ställer krav. På södra Öland finns en kyrka som anpassats till moderniteten och samtidigt bevarat sin medeltida struktur – Ventlinge kyrka.

LITE OM SEGERSTADS KYRKA

Östra landsvägen på Öland kantas av kyrkor och byar. Segerstads kyrka ligger på landsvägens östra sida. En liten tallunge skiljer den från förre detta prästgården. Kyrkskolan byggdes norr om kyrkan. Segerstads fyr, nordost om kyrkan, har i långa tider vakat över sjöfarten.

Kyrkan uppfördes under tidig medeltid och var en av öns minsta. Kyrkan hade torn i öster, möjligen har tornet uppförts på ett ursprungligt rakslutet kor. Kyrkorummets medeltida valv bars av en mittpelare. Vid mitten av 1700-talet gjordes en förlängning åt väster av kyrkorummet. På kyrkogården stod vid denna tid en klockstapel

Kyrkan blev dock fortfarande liten och medeltidskyrkan revs och ny uppförde i sen klassicistisk stil, nu med tornet i väster. Den invigdes 1843. Kyrkan försågs med altarpredikstol. Vid en renovering i mitten av 1900-talet, flyttades predikstolen till norra långväggen och en ny altartavla tog dess plats. Kyrkorummet är dock fortfarande ett av Ölands bäst bevarade.



VÄLKOMMEN TILL SEGERSTADS KYRKA

- kyrkan mitt i bygden

Segerstad kyrka är en av sex kyrkor i Sydölands församling. Kyrkan är främst öppen på sommaren då vi firar vi mässa/gudstjänst och helgmålsbön. Vi firar naturligtvis även de stora kyrkliga helgerna, Alla helgon, Advent, Jul och Påsk. Kyrkan är öppen för begravning och vigsel året runt.

Ute på kyrkogården

Så långt man kan följa den bakåt i tiden, har den nästan kvadratiske kyrkogården varit omgiven av en stenmur. Vid den västra grinden är en klivstätta med en stenhäll med inskriften " Wandringsman tänk på ändan 1776 /S S/ Pastor" Initialerna syftar på Sven Sahlsteen.

I kyrkans torn hänger två klockor, lillklockan hängde ursprungligen i en stapel på kyrkogården. Den är gjuten i Stockholm och är prydd med blommor och ornament. Storklockan är gjuten i Kalmar och är försedd med en inskrift, hämtad ur Davids psalm 100, vers 4. Se gärna efter i en Psalmbok när du stiger in i kyrkan!



Välkommen in

Kyrkan är en ljus och luftig så kallad salkyrka, där kor och långhus utgör ett rum. Färgerna går i grönt och blått.



Altaret

Altartavlan gjord av Einar Forseths dominerar kyrkorummet och tillkom vid renoveringen 1949 och visar motivet "Låten barnen komma till mig". Scenen framställs ute på det soldränkta Alvaret, ett grepp av konstnären för att skapa närhet åt motivet. På altaret står ett modernt silverkors och fyra ljusstakar gjorda av silversmeden Olle Hvenmark från Källa. Nattvardskalken är ett rokokoarbete från 1776 av Lars Magnus Kallerström i Kalmar. De båda nummertavlorna som är placerade i koret, är gjorda 1839 av byggmästare Peter Isberg. Deras skulpterade överstycken framställer trons, hoppets och kärlekens symboler (kors, ankare och hjärta).

Predikstolen

Predikstolen gjord av Claes Wallberg var från början en altarpredikstol (det vill säga, den var monterad ovanför altaret) men vid renoveringen 1949 flyttades den till den norra väggen.





Lokala konstprofiler

På kyrkans norra långvägg hänger en stor oljemålning av Per Ekström, en välkänd svensk konstnär, född i Segerstad. (1844-1935). En mindre oljemålning, även den av Ekström, hänger på södra sidan. Tavlorna hänger främst framme vid gudstjänst. Per Ekström föddes på malmen nordväst om kyrkan, huset finns fortfarande i släktens ägo. Ekström räknas ofta som den första och kanske en av de största landskapsmålarna vi haft i Sverige. Hans sätt att måla sol och luft gav honom namnet "Solmålaren" och hans motiv var ofta Ölands öppna alvar. Per Ekströms familjegrav ligger öster om kyrkan.

De två stolarna framme i koret är gjorda av Johan August Gustafsson. (1852-1932) Han var en välkänd träsnidare och gjorde många skulpturer med förebilder från bibeln. Redan vid 14-15 års ålder började han skapa tavlor och figurer av trä. Han sägs ha varit först på Öland med cykel, vilken han själv byggt. När det 1897 anordnades Konst och Industriutställning i Stockholm, seglade Johan ensam i sin lilla öppna båt från Seby till Stockholm och ställde ut några av sina verk. JAG (Johan August Gustafsson) museet hittar du i Segerstad och där ser du exempel på dessa. Johan August Gustafssons familjegrav ligger söder om kyrkan, omgiven av en buxbomshäck.

Musiken

Det fanns ingen orgel i Segerstads kyrka förrän 1881. Den byggdes av Karl Engström och byggdes om 1949 av Hammarberg.



Dopet

Kyrkan har ett dopaltare med träkolonner som är hämtade från Peter Buschbergs altarpopsats från 1733. Dopfunten är kyrkans äldsta inventarium och består av både äldre och nutida delar. Kapitålet (foten) är från den medeltida kyrkans mittkolonn. Själva skålen är ett gotländskt arbete i kalksten från 1200-talet. Dopfuntens skaft, som också är av gotländsk kalksten, kröner soluret ute på kyrkogården.



Hopp i form av ljusbärare och votivskepp

Längst ned under läktaren finns en ljusbärare där man kan tända ljus till de avlidnas minne. Kyrkans votivskepp är en modell av ett bardskepp som skänktes 1977.

Välkommen tillbaka!

Vår kyrka är öppen och välkomnar dig även om antalet gudstjänster vanligtvis är få då detta alternerar mellan de sex kyrkorna i vår församling.

Södra Ölands pastorat består av 7 församlingar som tillsammans förvaltar 18 kyrkor och 1 kapell. Segerstads kyrka tillhör Sydölands församling.

Södra Ölands pastorat
Kyrkgatan 3
386 92 FÄRJESTADEN

Telefon: 0485-380 12

E-post: sodraolands.pastorat@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/sodraoland



Svenska Kyrkan SÖDRA ÖLAND



@svenskakyrkansodraoland

